

lep nauk, kako je presojeti postopanje državnih poslancev, in dobilo bo več političke zvedenosti.

Maierjevci.

Resnico samo piši vestni zgodovinar!
A. Aškerc.

IV.

Nadzornik Majer je torej poslal nekaterim ljubljanskim učiteljem grajalna pisma pod firmo c. kr. mestnega šolskega sveta, ki je uradna oblast iste inštanca kakor so c. kr. okrajni šolski sveti.

Najznačilnejše pri tem predrznom Maierjevem koraku je to, da je učiteljem dal pisma dostaviti dne 15. julija, koje je bilo šolsko leto že sklenjeno, ko ni torej nihče izmed prizadetih mogel več zahtevati višjega nadzorstva, da bi mu bilo mogoče izpričati ob nepristranski in objektivni sodbi deželnega šolskega nadzornika svojo nedolžnost in Maierjevo nepravilnost. Maierjeva predrznost je tako gorostasna, da je dne 15. julija 1911 podal tisti papir celo nekemu učitelju, ki ga je inspiciiral meseca novembra 1910. Rabil je torej devet mesecev, preden je stresel svojo jezo nad učiteljem, ki presega po svoji izobrazbi devet Maierjev, ter mu onemogočil braniti krivično ujaljeno stanovsko čast.

Ker Maier v tistih grajalnih papirjih citira in učiteljem v spomin kliče § 121. dokončnega šolskega in učnega reda, smemo misliti, da pozna tudi druge paragrafe, ako se ni naučil samo tistih, ki dajejo njemu oblast! Zato pa hočemo mi njega in javnost opozoriti na nekatera zakonita določila, ki govore učitelstvu v prid in ki naravnost zahtevajo, da vržemo Maierja pod paragraf, ker zlorablja svojo uradno oblast in krši zakon!

§ 118. dokon. š. in u. reda govori, da uživajo učne osebe kakor uradne osebe popolno zakonito varstvo oblasti. — Okoristiti se te določbe je v našem primeru prizadetim učiteljem nemogoče, ker so dobili pismeno grajo, ko so bili njihovi razredi zaključeni, ko jim torej tudi v novem šolskem letu ne bo mogoče zahtevati varstva oblasti, ker njihovih letošnjih razredov v isti sestavi ne bo nikoli več! Vsaka nova inšpekcija pojde torej na nov račun. Splošno našo trditev o podlih dušah in o podlih sredstvih specifikujejo dejstva sama. Maier je mislil: Vsekam jih zadnji hip, da jim ne bo kazalo nič drugega nego spraviti udarec! — In res! Enemu izmed prizadetih učiteljev je vročil šolski sluga Maierjev viš 15. julija popoldne, ko je sedel v prijateljski družbi na nekem ljubljanskem restavracijskem vrtu. Hudo preskoči vsak plot.

Vzlic temu svetujemo tovarišem, naj branijo svojo čast, v kar so opravičeni in dolžni storiti po analogiji II. odstavka § 119. dokon. š. in u. reda.

Pozivljamo člana mestnega šolskega sveta, naj energično pozovejo Maierja na odgovor! Na podlagi tega, kar smo doslej povedali o Maierju, jim bo to lahko; tem lažje jim pa bo to z ozirom na dejstva, ki jih navajamo danes.

Maier graja enega učitelja, ki ga je inspiciiral samo pol ure pri nemščini; graja učitelja, ki je dobil lani pohvalni dekret; graja enega, ki ima srednješolsko izobrazbo, izpit za meščanske šole, ki je bil okr. šolski nadzornik ter je priznan strokovnjak in pedagoški pisatelj, in graja učitelja, ki ima meščanski izpit in izpit za pouk gluhomih. Večje šušmarske napihjenosti si ne moremo misliti od človeka, ki ima sam na vesti renitentno upornost proti svojemu nekdanjemu voditelju na mestni nemški deški ljudski šoli!

Ali pa morda mislite, da se je to discipliniranje zgodilo in izvedlo tako kakor zahteva zakon? Kaj hoče Maierjev zakon! Zakon ni zato, da bi se mu naklanjal prazni klas, ki njega sijajno plesnivost markantno označuje uradna kvalifikacija, shranjena na c. kr. okr. šolskem svetu v Postojni!

Vse poklicane faktorje opozarjamo na zakon z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 22, ki govori o strahovanju in odstavljanju učnega obojja. Te zakonite določbe naj si člani c. kr. mestnega šolskega sveta dobro in trajno vtisnejo v spomin in naj pri prvi priliki pokličejo Maierja na odgovor. C. kr. mestni šolski svet je šolska oblast, ki mora paziti — kakor vsaka druga oblast — da je popolnoma nesposobni

ljudje z avtokratsko naturo ne oropajo avtoritete in ji ne vtisnejo pečata pristranosti in demagogije! To so člani c. kr. mestnega šolskega sveta dolžni ugledu te šolske uradne korporacije in svoji časti. Njihova čast jim mora braniti, da ne sedejo več k eni mizi s človekom, ki je za svoj posel nesposoben, ki ignorira zakonita določila, ki tira ljubljansko ljudsko šolstvo v propast in ki tudi ne izvršuje svojih uradnih dolžnosti, ampak samo šikanira učitelstvo. Pri prvi priliki naj vprašajo Maierja, ali pozna § 50. ravnokar citiranega zakona, ki pravi: „Preden se kakemu udu učiteljskega stanu prisodi kaka strahovalna kazen, se mora dejanje pismeno ustanoviti in obdolženemu naznaniti, da se opraviči. — Ako se obdolženi ustno opraviči, se morata v zapisnik zapisati. Če (ustno ali pismeno) opravičenje zadostuje, naj se to obdolženemu pismeno naznani.“

Ker se ni zgodilo niti pičice tega, kar zahteva zakon, so vsi Maierjevi papirji neveljavni. Lahko mu jih vržejo nazaj v obraz ali na kak primernejši kraj! Maierja pa je treba poklicati na odgovor! To je naša zahteva, ki jo bomo ponavljali toliko časa, dokler ji ne ugođe!

Maierja pa je treba tudi vprašati, kako opravlja svojo nadzorniško službo. To vprašanje je opravičeno z ozirom na § 1. min. raz. z dne 18. maja 1869, št. 140/pr, in z ozirom na § 29. zakona z dne 25. februarja 1870, dež. zak. št. 11. — § 1. imenovanega zakona pravi: „Okrajni šolski nadzornik se mora o stanju ljudskega šolstva v svojem uradnem okraju natančno prepričati, na izboljšanje in pospešitev šolstva z vso močjo delovati in osobito skrbeti za to, da se prenapolnjeni razredi razdele, obstoječe šole razširijo in nove ljudske šole ustanove. Nadalje mora javne in zasebne ljudske šole kar najpogosteje nadzorovati in v smislu dotičnih predpisov šole obiskovati.“ V enakem smislu govori tudi § 29. (I. odstavek).

Kako razumeva Maier izboljšanje in pospešitev šolstva, to smo dokazali v prejšnjih člankih. Kako se pa natančno prepričuje o stanju šolstva in kako šole najpogosteje nadzoruje, to vemo takoj, ako pomislimo, da je Maier kot nadzornik „zaradi bolezni“ skoro vedno na dopustu! Slavni Karel Simon se je v par mesecih, ko je nadomeščal bolnega nadzornika Turka, tako upehal, da sedaj ni več sposoben za nadzornika; Maier, nadzornik ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol — dasi sam nima izpita za meščanske šole — ki je vedno zaradi bolezni na dopustu, pa je še vedno dober za inšpektorja! Kdor more razumeti to logiko, pa jo naj razume!

Ako Maier inspiciira razred povprečno pol ure, je to že veliko in zadostuje, da napravi o učitelju sodbo. Da je v takih razmerah njegova sodba konfuzna in krivična, je popolnoma umljivo. Dokaz: V nekem razredu je inspiciiral računstvo pol ure, potem je pa napravil sklep na uspehe vse dotične šole, češ, da je računstvo na tej šoli že nekaj let komaj zadostno in da se ustno računstvo vobče premalo goji — koustnega računstva sploh izpraševal ni!

Od takih inšpeksijskih poročil se zdrava pamet obrača s primernim zaničevanjem!

Svoj posebni namen pa kaže Maier tudi s tem, pa prihaja na inšpekcijo tikoma pred zaključkom šole (letos 13. in 14. julija), a svojo visoko inteligenco dokumentuje s korekturami v dnevniku, kjer zadnji dan šolskega leta razredni učitelj seveda ne more nič drugega napisati nego ponavljanje. Ako se je lani zavzemal za risanje z barvami, letos jim je pa napovedal vojno, če so bili doslej začetek in konec njegove pedagoške modrosti formulirani stavki, letos jim pa razglasa pogin — je to dokaz samo njegove zmedenosti in absolutne nesposobnosti in je to obenem obsodbatistična oblast, ki je napravila bolnega človeka za nadzornika in ga še vedno drži na tem mestu!

Rajni Pirker je imel o Maierju drugačno mnenje. Ko se je priporočal za naslednika po bivšem okrajnem šolskem nadzorniku Spintretu, se je Pirker izrazil: „Solcher Inspektoren bin ich schon satt!“

Pirker, oglasi se zopet! Žaklič Maierju in Maierjevcem z grmečim glasom: V p e n z i o n !

Da niso kvalifikacije takega človeka nič vredne, je jasno kot beli dan. Nanje se ne more in ne sme ozirati noben pameten človek in se faktično tudi ne! — Styasnega je raztrgal do samih esp — Stiasny je postal okr. šolski nadzornik. Nekega ljubljanskega učitelja, ki ga notabene še poznal ni, je ogledal do kosti — dotičnik je postal vadniški učitelj Nadučitelja Škrbineca je obdelal do usmiljenja božjega — Škrbinec je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem! In tako dalje! Nobene treznosti, nobene razsodnosti, nobenega preudarka! O neki učiteljici, ki je prosila podpore, sa je izrekel: Podpore je sicer potrebna, čeprav je slaba učiteljica! — To se pravi: če je le mogoče, ji bom škodoval. — Sicer pa ni mogoče kaj drugega pričakovati od človeka, ki nima sam o sebi nobene stalne misli, ki ne more niti kot šolnik niti kot značaj služiti podrejenemu učitelstvu za zgled. Maier je igral že vse barve, kolikor jih zamore kranjska politika: nemškutar, liberalce, klerikalec, kar kdo hoče, kar bolje kaže! Naša sodba o njem je sklenjena!

Napredno učiteljstvo se ne boji nobenega nadzorovanja, ampak zahteva, da je vsako pravično, pošteno, strokovnjaško! Zato pozivljamo deželno šolsko oblast, naj od slej ona opravlja šolsko nadzorstvo nad ljubljanskim šolstvom, dokler ne pride na Maierjevo mesto mož, ki bo na svojem mestu!

Z Maierjem stran — to je sedaj naša zahteva, ki jo naglašamo v interesu šolstva!

Naš material še ni izčrpan. Ampak za enkrat bodi dovolj! Tudi Gabršek naj si zapomni, da stoji tik za Maierjevim hrbtom in da bo tudi on še dajal odgovor za policijsko vohanje po farovžih in za besede, ki jih je kričal letos meseca marca na ljubljanskem Grabnu! Vsi Maierjevci, kolikor jih še slepmiši v kranjskem šolstvu, naj vedo, da ne bomo prizanašali nikomur, ki ne umeva svojega posla! Časi hlapčevanja so minili; mi nočemo niti protekij niti potajevanja: resnica in pravica naj govori vedno in povsod prvo in zadnjo besedo!

In morala? Maierjevci naj si jo dobro zapomnijo: Ne kliči vraga!

Položaj našega stanu in pota naraščaja.

Referiral na zborovanju učiteljskih abiturientov 17. julija t. l. v Ljubljani učitelj Ivan Dimnik.

(Dalje.)

Aktivni naraščaj.

Premotriti nam je tudi stanje aktivnega našega stanovskega naraščaja, če hočemo ostati konsekventni.

Tudi naraščaj, ki je vstopal v stanovske vrste, se je prepuščal preveč samemu sebi. Odpraviti je v tem oziru v prvi vrsti glavne hibe.

Ta naraščaj, ki je do danes vstopal v stanovske vrste, je prihajal v te čisto popolnoma neinformiran o marsikaterem stanovskem in drugem vprašanju in je posegal v delo, ki ga teoretsko ni proučil.

Jaz stojim na stališču, da je predpogoj aktivnemu delu temeljit teoretski študij, ker le na ta način je mogoče izpopolnjevanje stroke, le na ta način je mogoče pridobivanje iniciativnih idej; takojšnje aktivno delo — brez vpogleda na polje, na katerem se deluje, pa vodi v mehanizem in čisto v zaostalost in otrplost — brez napredka.

Zatorej stojim na stališču, da nam našega stanovskega naraščaja ni takoj uvajati v naše stanovske strokovne organizacije, temveč ga je potreba uvesti v neko medorganizacijo, ki ima za smoter proučevanje stanovsko-strokovne organizacije, stanovsko-strokovnih stremeljenj in proučevanje splošno kulturno-narodnih vprašanj.

Obzorje našega naraščaja potrebuje najpoprej poglobljenja in izpopolnjevanja načel in prepričanja, ne pa takošnjega aktivnega dela, ki bi se vršilo v tem slučaju brez trdnega temelja, brez načel in prepričanja — brez smotra!

Moramo si pač pomagati na ta način, dokler nam šola ne daje tega, kar nam je nujno potrebno, če hočemo v duhu sodelovati s kulturnim svetom.

Najlažje bi bilo realizovati to idejo potom tiska, da bi si ustvarili torišče, od kjer bi se teoretsko-kritično preotrivala vsa naša narodna, stanovska, strokovna in splošna kulturna vprašanja z zgodovinsko preglednega in stanovskega stališča.

Toda to pojde za danes pač še težko, da bi si ustanovili lasten list, ki bi imel nalogo uvajati naš naraščaj na vsako polje kulturnega sveta in tako dovajati do temeljitega reševanja stanovskih in strokovnih vprašanj v naših tozadevnih glasilih in ostati bomo morali pri realizaciji te ideje skromnejši.

Kakor se je starejšemu učitelstvu pečati z reševanjem strokovnih vprašanj, tako se je pečati naraščaju s temeljnimi kulturnimi vprašanji v splošnem na vsakem polju, da si pridobi trdnega temelja ali temeljite splošne izobrazbe, ker sem mnenja, da ima pedagoška veda temeljiti na rezultatih moderne vede vsakega polja.

Do danes pa se je samoizobrazba naraščaja pretesno oklepala strokovnih mej.

Zbuditi močno kulturno gibanje med učiteljskim naraščajem, se nam predočuje vedno očitivneje in kaže se nam nujna potreba — organizovati v to svrhu k skupnemu delu ves učiteljski naraščaj.

Važno nalogo te organizacije vidim v vzgoji za stanovsko in strokovno delo, kakor tudi za narodno socialno delo.

Gojitev in uvajanje k vsestranski splošni izobrazbi; gojitev stika in nadziranje učiteljskega gibanja k zasmotrenemu delu; podpiranje učiteljskega naraščaja v moralnem in duševnem oziru; prirejanje zborovanj naraščaja — podobno današnjemu — to bi bilo delovno polje našega gibanja.

Pri nas je velika napaka pri vzgoji ta, da se enači vzgojno postopanje srednješolca in učiteljskega, medtem ko občutno lahko spoznavamo, da nam primanjkuje one vzgojne dobe, ki jo inteligent dobi z akademskim študijem. Medtem ko naša izobrazba napravi velik skok k takojšnjemu strokovnemu študiju, zaostane daleč v ozadju naša vzgoja in ne koraka vzporedno z izobrazbo.

In prepričan sem, če si ta nedostatek odpravimo sami z ravnokar obravnavanim organiziranjem, da ne posezamo s tem v področje nobeni dosedanjih naših organizacij, temveč da s tem le izpolnimo vrzel, ki do danes še ni bila izpolnjena v našem stanovskem organizmu in brez katere ni upati vednega poživljenja in napredovanja našega stanu.

Našemu stanovskemu gibanju ne bo nikdar škodovalo, če se pojavljajo kulturne struje, ki se izkušajo uveljaviti v stanu.

(Konec.)

Avstrijsko društvo učiteljev in učiteljic.

Učiteljsko društvo Mariborske okolice je dne 3. t. m. sklenilo sledeče: V pričo tolikih in mnogoletnih prevar glede pravične regulacije učiteljskih plač spoznava učiteljstvo, da je njegovo edino upanje le mogočna in enotna, vso Avstrijo obsegajoča organizacija, kakor jo imajo drugi stanovi, pred vsem naši gospodje nadzorniki, vsi uradniki, rokodelci, obrtniki i. t. d. Zaraditega se obrača učiteljsko društvo Mariborske okolice do vodstev „Zaveze“ in „Lehrerbunda“ z nujno prošnjo, naj ukrepejo potrebno, da se v doglednem času združijo vsa obstoječa velika učiteljska društva tudi v mogočno „Avstrijsko društvo učiteljev in učiteljic“, ki bi kot tako stalo na strogo internacionalni podlagi in bi zastopalo edino le stanovske, posebno materialne zadeve avstrijskega učiteljstva.

Kako je s petletninami na Goriškem.

Komen, 20. avgusta.

Na poziv tovariša y v 33. šte. tega cenjenega lista, ki se bavi z zakonom z dne 14. januarja 1906. dež. zak. št. 10., za pokn. grofijo Goriško-Gradišansko, čutim

dolžnost odgovoriti, ker sem prevzel nalogo od učiteljskega društva za sežanski okraj to zadevo tirati, če treba, do upravnega sodišča in — tam sem s svojo vlogo danes! Med drugimi navaja tovariš y tudi mene, ki mu je c. kr. okr. šol. svet sežanski zavrnil prošnjo za priznanje 4. petletnine po dovršenem nepretirganem dvajsetletnem službovanju, ki mi pritiče po dež. zakonu z dne 6. oktobra 1900 o odnosno z dne 21. decembra 1901, ker člen V. zakona z dne 14. januarja 1906. jasno to govori. Obrnil sem se poprej tozadevno do raznih juristov, ki so potrdili, opravičenost naših zahtev. Zato sem se proti odloku okr. šol. sveta sežanskega, ki je zavrnil mojo prošnjo, pritožil na deželni šolski svet in potem na naučno ministrstvo in ker ni tudi to ugodilo moji pritožbi, sem izročil celo zadevo odvetniku dr. Kovarčiču v Trstu, da naredi pritožbo na upravno sodišče. Upati je, da okolo novega leta dobimo rešitev.

O tem postopanju sem obveščal tovariše privatno, oziroma v učit. društvu; vzel sem za nepotrebno razglašati razsodbe višjih instanc v časopisih, posebno ker so bili prepričani, da razsodbe dež. šol. sveta in ministrstva bodo enake razsodbi okrajnega šolskega sveta, ter da je bilo le iz formalnih ozirov potrebno hoditi to pot.

Istina je, da se v okrajnih šol. svetih opirajo le na § 9 dež. zakona z dne 14. januarja 1906., kakor piše tovariš y, na apostrofiranje delovanja učiteljskih zastopnikov pa v tej zadevi ne morem odgovoriti.

Josip Štrekelj.

Državna obrtna šola v Ljubljani.

Višje obrtništvo, ki se loteva težjih nalog, ki se bliža umetnosti ter jo tuintam tudi obsega in ki zaradi tega zahteva temeljite in fineje strokovne izobrazbe, je našemu ljudstvu še skoro docela neznan. A tudi na tem polju potrebujemo svojih ljudi, če se hočemo tujinstva vsaj kolikor toliko otresti. In v tem smislu opozarjamo slovenske starše, ki imajo otroke, kažoče veselje in nadarjenost za višje obrtništvo, opozarjamo pa tudi odrasle, ki se hočejo izpopolniti, da se dosedanja c. kr. umetno-obrtna šola v Ljubljani s pričetkom prihodnjega šolskega leta, to je jeseni, preseljuje v c. kr. državno obrtno šolo stavbne, mehaniško-tehnične, elektrotehnične in umetno-obrtno smeri, ki bo našim razmeram in potrebam bolj ustrezala.

Nova obrtna šola bo imela šest oddelkov, in ti bodo:

1. stavbno-obrtna šola,
2. strokovna šola za lesno in kameno kiparstvo,
3. javna risarska in modelirska šola za mojstre in pomočnike,
4. enoletni mojstrski kurz za mizarstvo,
5. ženska obrtna šola za belo šivanje, za šivanje oblek in umetno vezenje,
6. kurzi za izobrazbo učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah.

1. Stavbna obrtna šola ima namen, podajati pomočnikom in mojstrom zidarske, tesarske in pa kamnoseške obrti ono znanje in spretnosti, ki so podlaga za uspešnejše delovanje in obrtovanje. Osobito je temu oddelku odločena tudi naloga, pripravljati in usposobljati za zakonito predpisane mojstrske izpite.

Šola obsega pripravljalni, prvi in drugi tečaj. Kot redni učenec more vstopiti v pripravljalni tečaj prosilec, ki je star 17 let in se izkaže z ucnim izpričevalom zidarske, tesarske ali kamnoseške obrti, poleg tega pa s toliko znanjem, da more šolo z uspehom obiskovati. Vobče se zahteva znanje, kakršno se pridobi z obiskom dvorazredne obrtno-nadaljevalne šole.

V prvi tečaj se sprejemajo poleg takih učencev, ki so uspešno dovršili pripravljalni tečaj, tudi pomočniki, ki se izkažejo s primerno višjo, pripravljalnemu tečaju enakovredno izobrazbo.

V drugi tečaj se sprejemajo samo taki učenci, ki so prvi tečaj dovršili z ugodnim uspehom.

2. Strokovni šoli za lesno in kameno kiparstvo je namen, izvežbati obiskovalce za lesno in kameno kiparstvo s posebnim oziranjem na cerkvene potrebe.

Šola obsega tri razrede. Za sprejem v prvi razred je potrebno, da je prosilec 1. dosegel 14. leto svoje starosti ali da jo bo dosegel še v teku dotičnega leta, v katerem je bil sprejet, in 2. da je dovršil z zadostnim uspehom dva razreda kake rokodelske šole ali 3. razred meščanske šole ali 3. razred kake srednje šole. (Pri učencih, ki prestopijo iz gimnazije, se neugodni redi iz latinščine in grščine ne jemljejo v poštev.)

Za vstop v kak višji razred mora prosilec s sprejemnim izpitom dokazati, da ima ono znanje in one spretnosti, ki odgovarjajo vsaj učnemu smotru prejšnjega razreda, oziroma prejšnjih razredov.

3. Javna risarska in modelirska šola daje samostojnemu obrtniku, pomočniku in absolviranim učencem zavoda priliko, da se vadijo v risanju in modeliranju, v kopiranju in izumljenju umetno-obrtnih stvari.

Prosilec se mora izkazati, da je ali zaposlen pri kakem obrtniku ali samostojen obrtnik.

4. O enoletnem mojstrskem kursu še ne vemo nič natančnejšega povedati.

5. V ženski obrtni šoli bo v vsakem imenovanih treh oddelkih pouk trajal dve leti.

6. O kurzih za izobrazbo učiteljev na obrtno-nadaljevalnih šolah se podrobnejša določila vsako leto neposredno nanašajo šolskim vodstvom ter razglašajo po listih.

Stanujejo in hranijo se učenci in učenke izven zavoda po mestu. Pri izbiranju stanovanja je treba največje previdnosti; ker ravnateljstvo boljša in zanesljiva stanovanja pozna, svetujemo staršem, da se v tej zadevi obrnejo do ravnateljstva, ki je drage volje pripravljeno, jih s svojimi izkušnjami podpirati.

Ubožni, a prav pridni učenci utegnejo dobiti kakih podpor; toda odločno svarimo, da se kdo že naprej zanaša nanje.

Ker še nista program in učni načrt za novo državno obrtno šolo definitivno odobrena in ker še ni mogoče določiti dneva otvoritve, bo ravnateljstvo vse potrebne podatke o pričetku šole in o vpisovanju svoječasno objavilo po listih.

Ženska visoka šola.

Tako visoko šolo bodo res ustanovili že letošnjo jesen, in sicer v Lipskem. Stavil se je že kuratorij, čigar član je sedanjí rektor lipske univerze.

Naloga, ki jih bo imela visoka šola, so dvojne: predvsem naj da ženi temeljiti znanstveni pouk, kako more najbolje izvrševati dolžnost matere-vzgojiteljice, obenem pa naj ženi tudi nudi temeljite znanstvene izobrazbe, ki bi jo usposabljaše za vstop v razne državne in druge službe. Z eno besedo: ta visoka šola naj bi bila višje socialno-pedagogičsko učilišče žene. Stoji torej višje nego znani ameriški in angleški „Colleges“ za žene ali pa posamezne ženske fakultete, kakor je medicinska fakulteta v Petrogradu. Ta šola hoče podati ženam izobrazbo, ki bi bila primerna ženski naravi, ki jo pisateljica H. Goldschmid karakterizira takole: „Žena je od narave določena, da je oskrbnica in vzgojiteljica človeštva“. Nova šola hoče žene privedi k spoznanju te vzgojevalne misije v rodovini, občini in državi, hoče postaviti naravni poklic žene na primerno kulturno višino.

Predavanja, ki so naznanjena, se dele v tri skupine: I. Splošna izobrazba (uvod v filozofijo, zgodovino filozofije, etika, estetika, zgodovina literature in umetnosti, biologija, fizika in kemija). — Vzgojeslovje (psihologija otroka, zgodovina vzgoje, vzgojni problemi s posebnim oziranjem na ženski spol, skrb za zdravje v šoli in doma). — III. socialna izobrazba (splošno narodno gospodarstvo, zgodovina ženskega vprašanja, socialno delo žene, pravno stališče žene, zgodovina političkih strank, uvod v državno-znanstvo). Poleg tega se bodo odprli posebni kurzi, ki se bodo pečali z razvojem otroškega duševnega življenja in tudi s humanitarnimi institucijami.

Predavanja bodo pristopna vsem ženam, ki so dosegle 18. leto. V kurze pa se bodo sprejemale le na podlagi maturitetnega izpričevala srednje šole, učiteljsišča ali liceja.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj je zborovalo dne 6. t. m. v Dobovi. Udeležba je bila topot slaba. Nekateri člani so sicer popolnoma opravičljivo izostali. Pač pa je čudno slišati, ako se učitelj, nastavljen v kraju, kjer se vrši sestanek, zborovaju odtegne. Za tak slučaj je ogorčenje opravičeno. Vršilo se je zborovanje po običajnem vzporedu. — Tov. naduč. Pečnik nam je poročal o zborovanju „Zaveze“ v Trstu. Predavanje je pa izostalo zaradi pomanjkanja časa in hude vročine. Prihodnje zborovanje se vrši 5. novembra v Rajhenburgu.

Književnost in umetnost.

Slovenska umetnost v Trstu. Slovenci v Trstu ustanove stalno umetniško razstavo slik in kiparskih del. S 24. avgustom so za najeti pripravni prostori v središču Trsta in upati je, da se kakih 14 dni pozneje razstava že odpre. Svojo udeležbo je priglasilo že veliko slovenskih umetnikov-slikarjev, kakor tudi kiparjev. Poleg tega so obljubili tudi že nekateri neslovenski umetniki, da bodo za posamezne sezone pošiljali svoje umotvore na stalno tržaško razstavo. Slovenci ustanove v Trstu tudi slikarsko in kiparsko šolo. Šola se prične koncem meseca septembra ali pa najpozneje s prvim oktobrom in bo trajala celo zimo do druge polovice pomladi.

Politiški pregled.

* Dolgovi Avstrije so znašali koncem 1. 1910: splošni državni dolg 5.199.884.244 K 27 stot.; dolg v državnem zboru zastopanih kraljestev in kronovin 6.911.565.708 K 63 st.; skupno torej 12.111.449.052 K 90 stot. Od te ogromne vsote moramo plačevati na obrestih 477.844.862 K 64 stot. — Pa naj reče še kdo, da nismo — moderna država.

* Kriza v vojnem ministertvu. „N. W. Tagblatt“ poroča da se preemba v vojnem ministertvu izvrši dne 18. septembra. Naslednikom barona Schönaicha bo imenovan general Krobotin. „Arbeiter Zeitung“ pa pravi, da se izvrši izprememba šele okolo novega leta, ker bi se hotelo sedaj pomašiti vsa nasprotstva v visokih vojaških krogih, da se s tem prepreči škandal, ki je itak že prevelik.

* Napredovanje socializma v Nemčiji. Prihodnji nemški socialno-demokratski kongres se bo vršil v Jeni. Govorec o programu tega kongresa pravi „Vorwärts“, glavno glasilo nemških socialistov, da se je v tekočem letu vpisalo v socialno-demokratsko stranko 115.000 novih članov.

Proti klerikalnem v Belgiji. V Bruslju se je 15. t. m. vršila velikanska demonstracija. Izprevod, ki so ga priredili socialisti in liberalci za volilno pravico in protest zoper pluraliteto je bil ogromen. Udeležbo cenijo na 250.000 oseb. Izprevod se je začel pomikati ob pol 11. Na čelu nosi deset jezdecov rdeče in modre zastave in embleme, pozivajoče na boj za splošno in enako volilno pravico in zoper klerikalne šolske postavbe. Izprevod se vali preko bulvarov, mimo mestne hiše, ljudskega doma (Maison de Peuple) do parka v predmestju St. Gille. V senziškem parku so otvorili ljudski tabor mnogostevini koncerti socialističnih in svobodomiselnih godb. Nato so s šestih tribun pozivali socialistični in svobodomiselni govorniki na boj za splošno in enako volilno pravico in zoper klerikalno vladu. Dostojna manifestacija je napravila na vse belgijsko prebivalstvo globok vtisk.

Kranjske vesti.

—r— Shod narodno-radikalnih abiturientov v Postojni. Vabimo vse nar.-rad. abiturijente na drugi shod narodno-rad. abit., ki se vrši 1. in 2. sept. v Postojni po sledečem vzporedu: Prvi dan: Od pol 4. uri otvoritev shoda. Sledi predavanje: Gimnazijska leta. (Tov. France Lipah.) Drugi dan (dopoludne): Ob 8. uri sestanek zaupnikov. Ob 9. uri se predavanja nadaljujejo: Realec kot bodoči tehnik. (Tov. Hinko Prelovec.) Dijak v narodnem vprašanju. (Tov. Andrej Lah.) Popoludne: Nar. gospodarstvo in radikalizem. (Tov. Jeraj.) Zvečer prijateljski sestanek v Hotelu National. Pripravljalni odbor za shod nar.-rad. abit.

—r— Na kranjski kmetijski šoli na Grmu se prične celoletna in zimska šola novembra meseca. Za kranjske mladeniče je razpisanih 20 brezplačnih mest. Plačujoči učenci plačujejo v letni šoli 300 K na leto v zimskem tečaju pa 150 K. Prošnje za sprejem in za ustanove je poslali ravnateljstvu imenovane šole do 15. septembra t. l. Tam se dobivajo tudi natančnejša pojasnila.

—r— Poročil se je tov. Leopold Levstik, nadučitelj v Krškem, z učiteljico Vlastimilo Peršlovo. Čestitamo!

Štajerske vesti.

—š— Kokarje. Pišejo nam: Pristaši Kmečke zveze so glasom zadnjega „Slovenskega Gospodarja“ vendarle zmagali pri občinskih volitvah in to na celi črti. V bistvu nimamo mi slovenski učitelji nič proti temu veselemu dogodku. Dodobra smo narječ prepričani, da je takoiimenovana Kmečka zveza le nekaj gluhih ter slepih aparat v dosego samopašnih, starojudovskih idealov naše novodobne duhovščine. — Tudi okolnost da se nepristransko, edino le v prid in blagor našega teptanega ter zaničevanega ne samo slovenskega kmeta, temveč celokupnega slovenskega naroda posvečeno delovanje slovenskega učiteljstva primerja z divjo agitacijo liberalnih priganjačev, nas takisto ne vznemirja. Docela smo se namreč že navadili takih ter enakih neotesanih izbruhov. Zakličemo le še samo z našim božjim učencikom: „Oče odpusti jim, saj ne vedó kaj da delajo!“ — Boli nas edino le samo to, da je s to zmago ugasnila za zmeraj slava občine Kokarje, ki se je dosedaj tako možato ter neustrašeno borila za pravice našega zasramovanega, našega milega slovenskega jezika. Tožna nam majka!

—š— Roditeljski sestanek — petnajsti — se vrši v nedeljo, dne 27. avgusta t. l., po večernicah v Čadramu pri Konjicah. Predaval bo gospod dr. A. Schwab iz Celja: „Nekaj o boleznih v poletnem času“. Tovarišice in tovariši sosednih šol, dobrodošli!

—š— Izlet na Ivančico! Učiteljsko društvo za ormoški okraj priredi dne 1. in 2. septembra t. l. izlet na Ivančico (1060). Odhod v Ormožu dne 1. septembra z brzovlakom ob 4. uri popoldne. Vožnja z vlakom čez Čakovec in Varaždin. Prihod v Ivanec ob pol sedmih zvečer. Tam prenočevanje. — 2. septembra zaran na Ivančico (3 ure hoda — lahka pot — tudi za dame). Opoldne vrnitev z gore in skupen obed v Ivancu. Zvečer z vlakom nazaj. Prihod v Ormož ob 11. po noči. Vsi stroški (vlak, večerja, prenočišče, vodniki na goro, obed) bodo znašali za osebo 12—15 K. Tovariši in tovarišice, ki se iz drugih okrajev, eventualno želé tega izleta udeležiti, naj se takoj javijo pri podpisnem, kajti do 29. t. m. mora isti že naznaniti število izletnikov tovarišu-učitelju v Ivancih, ki ima tam vse potrebno oskrbeti. V Ormožu, 23. avg. 1911. Josip Rajšp, t. č. predsednik.

Goriške vesti.

—g— Poročilo o ožji in pomnoženi seji c. kr. okr. šolskega sveta sežanskega dne 14. in 16. avgusta 1911. Overuje se zapisnike prejšnjih sej. Sklene se predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu v definitivno imenovanje sledeče: Antona Merviča, nadučiteljem v Povirju; Ivana Benkota za Štjak; Josipa Macarola za Tomačevco; Josipa Pahorja za Sežano; Valentina Trčona za Volčji-grad; Ivana Furlana za Temnico; Mileno Žagarjevo za Lokev; Ano Macarolovo za Sežano. Tovarišu Stanku Vičiču se podeli trimesečni dopust. Prošnjo tov. Ivana Bana v Divači za vpokojenje se sklene priporočiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu.

Premesti se Pečka Avgusta provizorno iz Branice v Sežano; Ipvaca Hermana iz Sežane v Štomaž; Fakina Vinka iz Nabržine v Branivo. Imenuje se Silvestra Caharjio iz Orleka prov. vod. v Divači in Josipa Štreklja prov. vod. v Komnu. Na novo se namesti absol. učit. kandidate: Sarđoča v Komen, Pečenka v Nabržino in Mayerja v Orlek. Ker sta ostali še dve mesti nepopolnjeni, ker ni bilo kompetentov, se pooblasti predsedstvo, da imenuje, ako se prosilci oglasijo. —

Glede šole na Brjah pri Gorjanskem se jo sklene otvoriti, kadar zazida občina šol. stavbo po danem načrtu. Poročilo o zgradbah šolskih poslopij na Mislícah in v Gorjanskem se vzame na znanje; enako o prirediti šol. poslopja v Nabržini. — Na poročilo dekanjskega urada v Tomaju, da bo v tomajski dekaniji birna, se sklene o tem obvestiti šol. vodstva. Učiteljici ročnih del v Gabrovici, gdč. Vrčevi se poveri pouk ročnih del tudi na šolah v Tomačevci in Kobljeglavi. Na dopis županstva v Komnu, ki odpoveduje v najem dano šolsko sobo se sklene držati se tozadevne pogodbe. Na dopis g. kurata Čargota iz Nabržine, ki želi imeti več kakor podeljenih mu 80 K zakonite nagrade za pouk verstva, se preide na dnevni red. — Dovolijo se razne poprave šolskih stavb; za poprave v Štomažu pa se sklene poslati tja stavbnega mojstra, ki naj o potrebah poroča; za poprave v Rodiku se pooblasti člana g. Antona Muho. Na številne prošnje tovarišev za premeščenje se sklene razpisati vsa provizorična mesta. Š.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2889. Kranjako. 1—1
V šolskem okraju Ljubljanske okolice se razpisujejo naslednja učna mesta z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje:

1. Učna in voditeljska mesta na enorazrednih ljudskih šolah na Golem, v Notranjih goricah, Podlipi in Rakitini;